

Archívumunk kincsei – új rovat indul

Folyóiratunk hasábjain jelent meg egy időben Riedl Gyula és Sárvári János könyvtárosaink gondozásában a fenti rovatcímmel negyedévente jelentkező cikksorozat, melyben röviden felidéztek a régmúlt eseményeit, az Erdészeti Lapokban megjelent archív cikkek segítségével. Hosszabb szünet után a Szerkesztőség érdemesnek tartotta lefűjni az idők porát e régi rovatról és alkamanként egy-egy rövid referátum formájában felidézni a régi lapszámok egy-egy érdekesebb írását. Remélve, hogy kedvet kap az Olvasó az eredeti cikkek olvasásához, mely a digitális archívumaink segítségével ma már könnyedén megtehető.

Májusban az erdőfelújítások szakmai szemlézésének hónapjában, elsőként érdemes felidézni dr. Nemky Ernő vizsgálati eredményeit, melyeket a 1976. júniusi lapszámban tett közzé a tölgycsemeték fejlődéséről. Tanulmányában a fényviszonyoknak a *Quercus* fajok egyedfejlődésére gyakorolt hatását vizsgálja. A kísérlet során a tölgy fajfajok egyedfejlődését, árnyéktűrését és fényigényét vizsgálták oly módon, hogy a parcellák egy részét náddal árnyékkolták, míg a többi csemetét szabadon hagyták.

Tapasztalataik során az egyéves csemeték csökkenő fotoszintetikus intenzitása volt kimutatható a MOT-CS-KTT-KT-VT sorrendben. Ez egybevág a fajok fényigényével is. Míg az árnytűrés tekintetében az alábbi megállapításokra jutott:

„Ellenben az árnyalás huzamosabb időn át való elviselésének időtartamában már nagyobb eltérés jelentkezett. A hosszabb, több éven át tartó árnyalást (különösen kedvező nedvesség- és tápanyagviszonyok esetén) a kocsányos tölgy viseli el legjobban, míg a többi tölgyfaj árnyéktűrésű tartam szerinti

csökkenő sorrendje a következő: kocsánytalan, cser-, vörös- és molyhos tölgy. [...] A záródás minimális mértéke 70%. Ez azonban még csak a kompenzációs ponthoz közeli értékű megvilágítást ad és ezért igen gyenge csemetefejlődést eredményez. Ennél alacsonyabb záródási érték esetén viszont egyre kedvezőbb lesz a csemeték, az újulat fejlődése, s fokozódó az életképessége. Szerintünk a záródás minimális értéke 50–60% kell legyen, de még célszerűbb a makktermés évében a

40–50%-ra való záródásbontás. A

kétéves újulat fölött lehet végvágást, vagy 20–30%-ra való további záródásbontást eszközölni. Ebben a kérdésben azonban már ökológiai megfontolások alapján lehet elsősorban dönteni, mivel az újulat életképessége szorosan összefügg az állományeghajlat változásával, a talaj nedvesség- és tápanyagviszonyaival, s az ezzel párhuzamosan fellépő gyökérrkonkurenciával is. Mindezeket figyelembe véve kell eldönteni a záródásbontás mértékét és időpontjait.”

*

Válságos idők! címmel indít az 1920 januári lapszám, melyben a tervezett Horvát-Szlavónországi és erdeink

83%-ának elvesztését vetíti előre. Februárban Kaán Károly értekezését olvashatjuk az ország eddigi évszázados erdőgazdasági politikájáról, külön kiemelve az 1879. évi XXXI. törvényt és annak 1898-as kiegészítését.

Hangsúlyozza a felújítás elmaradása és az erdei legeltetés miatti talajdegradációt. A problémákat részletesen ismerteti, melynek megoldását egy új erdőtörvény révén látja kivitelezhetőnek. „Az erdőtörvénnyel nyert az erdők tarvágása törvényes formát Magyarországon”.

Okfejtését és megoldási javaslatait márciusban is folytatja *Jövő erdőgazdasági politikánk* feladatai címmel. Ugyanebben a lapszámban fejt ki Roth Gyula is gondolatait a határmódosítások kapcsán keletkező, a szakma előtt álló feladatokkal kapcsolatban. A háborúban tapasztalt technikai felkészültség és szakképzettség fontossága okán javasolja az ágazati oktatás és kísérletügy megreformálását. „Főiskolánk újjászervezése és megfelelő székhelyen való elhelyezése szakunk legégetőbb kérdése, amelynek minden elodázása a magyar erdőgazdaságnak kiszámíthatatlan kárát jelenti.”

Kísérletügyi gondolatait áprilisban is folytatja, melyben külön kitér a hazai erdészeti bibliográfia hiányára is. „Régen vajdó munka a magyar erdészeti bibliográfia is, az irodalom összegyűjtése és rendezése. Aki irodalmilag dolgozik, tudja, mennyi – felesleges – utánjárásba és munkába kerül a bizonyos tárgyra vonatkozó forrásanyag összegyűjtése, teljes kimerítése egyenesen lehetetlenség.”

Ezzel azóta szerencsére már rendelkezünk, sőt hála a digitalizációs programoknak egyre bővül azon ágazati szakirodalmak köre melyek bárholonnan, bármikor, bárki számára könnyen és kereshető módon ingyenesen hozzáférhetőek (lásd: Wagner Károly Digitális Szakkönyvtár és az Erdészeti Lapok digitális archívumai).

Májusban találkozhatunk ismét Kaán Károly tanulmányával, melyben *A nemzeti erdővagyon közgazdasági jelentőségét* taglalja német minta alapján. Részletesen kitér az erdők feltárásának fontosságára.

A továbbiakban megismerhetjük Scherg Károly beszámolóját a spessarti tölgyes, bükkös és fenyves üzemegységekről, valamint kitér a turisztikai fejlesztésekre is. „Karsú díszes öntöttvas oszlopok, fönt a hivatali, kerületet stb-it jelző táblával, mely szarvasagancs ágai közé van foglalva, alattuk az egyes utak irányába nyúló táblák a helységek és távolságok megjelölésével. [...] És a rendhez és fegyelemhez szokott német nép nem tesz kárt bennük, hanem ápolja és őrzi őket. [...] A nagyvárosok ifjúsága nem a kávéházakat bízza, hanem térképpel, fényképezőgéppel néhány napi élelemmel felszerelve régi várromokban tanyázva járja be s ismeri meg hazája szépségeit.”

Referálta: Kiss Csaba
elnök, OEE Erdészettörténeti Szakosztály

